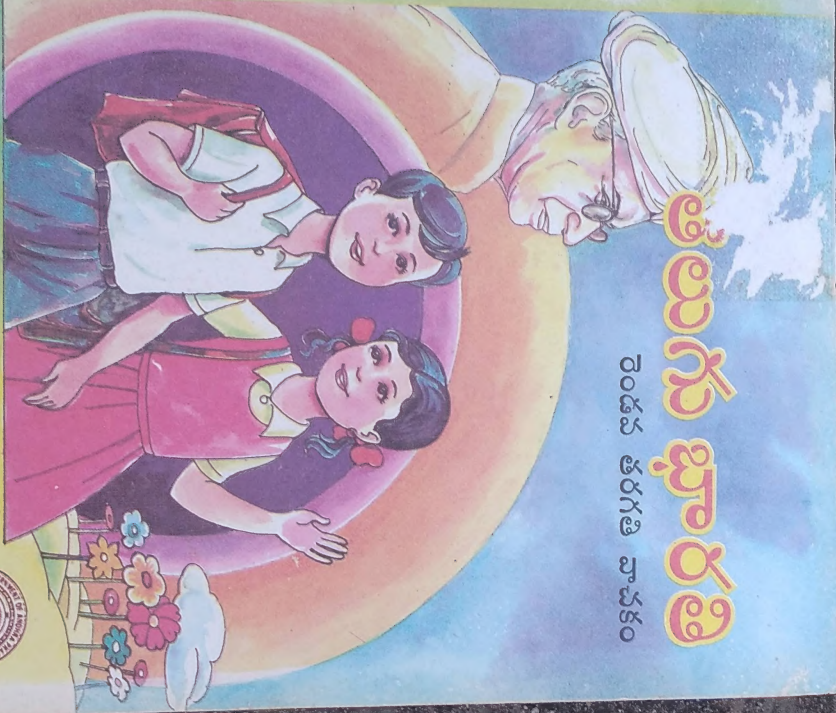

తొలిగుంభారతి

రెండవ తరగతి వాచకం

తెలుగు భారతి

రెండవ తరగతి వాచకం

సంకలనములు :
శ్రీమతి దాశరథి, సరోజినీ
శ్రీమతి పి. రత్నమ్మలు

ప్రధాన సంపాదకునియందు :
అధ్యక్షులు : ఆచార్య శ్రీ. కె. రంగస్వామిచార్యులు
ఆచార్యకేతు దివ్యవాణి
డా॥ పి. వి. యశ్వంతి సరసింబాపు
డా॥ అంతటి నరసింహం

చిత్రకారుడు :
శ్రీ. గోల శివరామయ్య

ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వ ప్రచురణ
ప్రైడరాబాదు

- విద్యార్థుల వయస్సు అధికులు, అవస్థలు, అనుభవాల ఆధారంగా ప్రతి పేజీలో అభ్యంతరమును, రంగురంగుల బొమ్మలు చొందుతుచేయవలెను.	
- కింది తరగతిలో నేర్పుకొన్న ద్విత్వ సంయుక్త కాలము చునట్టిరకా చేస్తూ మిగిలిన ద్విత్వ సంయుక్త కాలము పాట్యక్రమంలో చేర్చడం జరిగింది.	
- వాచకంలో విద్యార్థులకు ఉత్సాహాన్ని కలిగించి, వైతక విలువల్ని పెంపొందించే చిన్న కథలు, సీతా వాక్యాలు, సాహస కృత్యాలు మొదలయినవి చేర్చబడతాయి.	
- ప్రతిపాఠం చునర ఆభాసం కోసం కొన్ని అభ్యుసన కృత్యాలు ఇవ్వబడ్డాయి.	
- బోధనయంతానూ, కాలం ప్రగతియంతటనూ, ప్రతి విద్యార్థిపై సానుభూతి గల ఉపాధ్యాయులు వారి బోధనాభ్యుసన ప్రక్రియలను సత్యసత్యంగా ముందుకొనేటట్లు, విద్యార్థులు ఉత్తేజితల్ని, సంతోషంగా వాటిని నేర్చుకొనేటట్లుగా చేయడంలో ఈ వాచకం ఎంతగానే తోడ్పడుతుంది. భాషావిద్యార్థులను పెంపొందించు కుటుంబ ఆభ్యుసన స్థాయిలను సాధించడంలో కూడా సహాయపడుతుందని ఆశిస్తున్నాం.	
ఈ వాచక రచనలో ఈ కింది అనుభవజ్ఞులు, విద్యకు నిపుణులు పాల్గొన్నారు.	
శ్రీ పి. దక్షిణామూర్తి	- సంపాదకుడు, రిజిస్టర్ రిసెర్చ్ ఆఫ్ఫీసర్, చెలుగి అంబేద్కర్, ఆంధ్రప్రదేశ్, హైదరాబాదు.
శ్రీమతి బి.యం. కుమారు కుమారి	- ప్రశ్నోత్తరాలు, ఆచార్యులు, మూల్యాంకన విభాగం, రాష్ట్ర విద్యాలయశాఖ, శిక్షణా సంస్థ, హైదరాబాదు.
డాక్టర్ బి. సరోజినీ	- ఉపన్యాసకులు, ఆన్లైన్ ఎద్యూ ఆఫ్ఫీయన్ సంస్థ, హైదరాబాదు.
శ్రీ జి. వెంకటస్వామి	- ఉపన్యాసకులు, అనియతవిద్యా విభాగం, రాష్ట్ర విద్యాలయశాఖ, శిక్షణా సంస్థ, హైదరాబాదు.
శ్రీమతి బి. శశి	- ఉపన్యాసకులు, మూల్యాంకన విభాగం, రాష్ట్ర విద్యాలయశాఖ, శిక్షణా సంస్థ, హైదరాబాదు.
శ్రీమతి వి. రత్నమాల	- ఉపన్యాసకులు, ఆంధ్ర మహిళాసభ విద్యాలయశాఖ, హైదరాబాదు.

శ్రీ యస్. గోపాలకృష్ణమూర్తి	- సీనియర్ లెక్చరర్, జిల్లా విద్యా శిక్షణా సంస్థ, భీమవర పట్నం, విశాఖపట్నం జిల్లా.
శ్రీ బి. సురేంద్రరావు	- సీనియర్ లెక్చరర్, జిల్లా విద్యా శిక్షణా సంస్థ, నల్గొండ జిల్లా, ఉమ్మడి, ఆదిలాబాదు జిల్లా.
యస్. బి. ఇ. ఆర్. వారి	- ఉపన్యాసకులు, జిల్లా విద్యాశిక్షణా సంస్థ, గుంటూరు.
శ్రీ కె. మహాదేవరెడ్డి	- సీనియర్ ఉపన్యాసకులు, జిల్లా విద్యాశిక్షణా సంస్థ, నామిరాబాదు.
శ్రీ ఎ. బాలసుబ్రహ్మణ్యం	- ఉపాధ్యాయుడు, మండల పరిషత్ ప్రాథమికోన్నత పాఠశాల రామాలిం, ఎల్లూరు జిల్లా.
శ్రీమతి కె. లక్ష్మిబాయి	- ఉపాధ్యాయుని శ్రీ ఆంధ్రం ప్రాథమికోన్నత పాఠశాల, లాల్ దర్గా, హైదరాబాదు.
శ్రీమతి బి. సుజాతా శేఖర్	- ఉపాధ్యాయుని, జిల్లాపరిషత్ ఆన్లైన్ పాఠశాల, పడమరపల్లి చేపకోండ, నల్గొండ జిల్లా.
శ్రీమతి ఎ. సత్యగీత,	- ప్రధానవిద్యాయుని, మండల పరిషత్ ప్రాథమిక పాఠశాల, నర్సింగరాసిపాలెం, నల్గొండ జిల్లా.
శ్రీ ముదిగొండ శాస్త్రి	- ఉపాధ్యాయుడు, యస్. యస్. ప్రాథమికోన్నత పాఠశాల, ఎలకుంట్ల, కృష్ణా జిల్లా.
శ్రీ శివరామకు	- ప్రధానవిద్యాయుడు, మండల పరిషత్ ప్రాథమిక పాఠశాల, నెల్లూరిగడ్, పగిల్లూరు మండలం, కర్నూలు జిల్లా.

ఈ వాచకంపై తమ అభిప్రాయాలను, సలహాలను, సూచనలను పాఠశాల విద్యార్థులు కమిషనర్ మరియు ప్రైవేట్ గారికి తెలుపగలరు కోరుతున్నాము.

అంప్రదర్శ ప్రాథమిక విద్యార్జకం - అభ్యసన సూత్రాలు

- అ. ఉపాధ్యాయులు హాటంపంసే పీట్టెనక ప్రక్షయను కల్పింపటం.
- ఆ. క్రియలు అభ్యసన, ప్రయోగల వ్యాధా అభ్యసనార్ని అభివృద్ధిపరచటం.
- ఇ. ప్లాగ్గేట్ వట్ట వూర్ల వరగల అభివృద్ధిపరచటం.
- ఈ. మైక్షిక షేడాలకు తగిన అభ్యసనార్ని కల్పింపటం.
- ఉ. ప్లాంట్ జరికాలను వివరంగాంపటం.
- ఊ. విద్యార్థుల పనిని ప్రతిబింబి, తగ్గగా నిర్వహంపటం వ్యాధా అభ్యసనయగం వరగరగింబి హాటంపంపటం.

పంచదేవమాతరం

- బంకంపండ్ల భట్ట

పంచదేవమాతరం

సుజలాం సుశలాం మలయజ శీతలాం

సస్య శ్యామలాం మాతరం; పంచదేవమాతరం

శుభ్రజ్యోత్సాం పులకిత యామినీం

పుల్లకుసుమిత ద్రుమదళ శోభినీం

సుహాసినీం సుమధుర భాషిణీం

సుఖదాం వరదాం మాతరం పంచదేవమాతరం

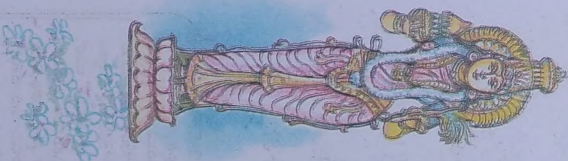
భావం : భారత మాతకు పంచదేవం, తిరుప్పావై నిజత్, కమ్మని పంచత్, వలని గాలలత్, పచ్చని పైడుత్ వినితే భారత మాతకు పంచదేవం. రాత్రిలు తేల్చి చెల్లెలత్ పులకిస్తే విరదాన చిట్టత్ శోభిస్తా పుచ్చమైన సస్యలత్ మధురమైన మాటలత్ మాత మాటలు కలిగిస్తా మాలనిచ్చే భారతమాతకు పంచదేవం.

తిరుప్పావైలో సుమరంత్ పంచమాతరం శీతం యావచ్చారం దేశాన్తి ఉరుత లాగింపించింది. దీన్ని స్వాతంత్ర్య విప్లవశీలంగా భారతయువలందరూ గానం చేశారు. ఇది ప్రత్యేక సాహిత్యానికి వ్యతీకంగా సంహారనలా మారుచుంది. దేశభక్తి, స్వాతంత్ర్య విప్లవనీకా ఈ గీతం ప్రతీకగా నిలిచింది. ఈ గీతం బంకంపండ్ల భట్ట రాసిన "ఆనంద మట్" నవలలోనిది. ఈ గీతాన్ని రోజూ ప్రాణా నమయంలో యజ్ఞపీఠంగా పాటించాలి. భావం చెప్పిందాలి.

VIII

మా తెలుగు తల్లి

- శంకరంబాడి సుందరాచారి

మా తెలుగు తల్లికి మత్తెవ్వడండ
మా కన్న తల్లికి మంగళారతులు
కడుపులో బంగారు కనుమపులో కరుణ
చిరునవ్వులో నీరులు దొరలించు మా తల్లి
గలగలా గోదారి కడలి పోతుంటేను
బిరబిరా కృష్ణమ్మ పరుగులిడుతుంటేను
బంగారు పంటలే పండుతాయి
మురిపాల ముత్యాలు దొరలుతాయి
అమరావతీ నగర అవురూప శిల్పాలు
తాగియ్య గొంతులో జారాడు నాదాలు
తిక్కయ్య కలములో తియ్యగదనాలు
నిత్యమై, నిఖిలమై నిలిచియుండేదాక
రుద్రమ్మ భుజశక్తి, మలమ్మ పతిభక్తి
తిమ్మరుసు ధీయుక్తి, కృష్ణరాయల కత్తి
మా చెవుల రింగుమని మారుప్రాగేదాక
నీ ఆటలే అడుతాం - నీ పాటలే పాడుతాం
జై తెలుగు తల్లి! జై తెలుగు తల్లి!

IX

ABP 2008-09

సారే జహానె అబ్బా

-మహ్మద్ ఇబ్నాత్

సారే జహానె అబ్బా హిందూస్తా హమారా

హమ్ బుల్ బుల్ హై ఇస్కే యే గుల్ సిల్లా హమార హమారా ॥

వరబత్ వో నబ్ సే ఊంధా హమ్ సాయా ఆన్ మా కా

వో సంతర్ హమారా ! వో పాస్ బా హమార హమారా ॥

గోదీమే ఖల్తీ హై ఇస్కీ హజారే నదియా

గుల్షన్ హై జన్ కే దమ్ సే రష్ కే జనా హమార హమారా ॥

మజ్ హాత్ నహి సిఖాతా అసన్ మె బైర్ రఖ్ నా

హిందీ హై హమ్ హిందీ హై హమ్

హిందీ హై హమ్ వత్ న హై హిందూస్తా హమార హమారా ॥

భావం : ప్రపంచంలో ఇలా మన భారతదేశం ఉత్తమమైంది. ఇది మరొక ఉదాహరణ.

మనమిక్కడ బుల్ బుల్ పిట్టలం. ఆకాశస్థం ఆ మహానీత వీర్యం
ఆ వక్తన మనకు కావాలా రక్షణగా నిలిచి ఉంది. ఈ దేశమాత ఒకటి
వేలాది నదులు అడుగుంటున్నాయి. ఈ నదీ జలాలతో వికసించిన పూర్వను
మానీ స్వర్గమే అమాయ పడుతున్నది. మతం, పరస్పర వైరాలన్నీ తొలగిపడను.
మనమంతా భారతీయులం! మనదేశం భారతదేశం.

ఈ పాద్యాయులకు నూటన :

ఈ గీతాన్ని రోజూ ప్రార్థనా సమయంలో లయబద్ధంగా పాడించాలి.

జాతీయ గీతం

-రవీంద్రనాథ్ ఠాగూరు

జనగణమన అధినాయక జయ హే !

భారత భాగ్య విధాతా !

వంశాలు, సింధు, గుజరాత, మరాఠా,

ద్రావిడ, ఉత్తర, వంగ !

వింధ్య, హిమాలయ, యమునా, గంగ,

ఉత్తర జలధితరంగ !

తవ శుభ నామే జాగే !

తవ శుభ ఆశీష మాగే !

గాఢే తవ జయ గాథా !

జనగణ మంగళదాయక జయ హే

భారత భాగ్యవిధాతా !

జయ హే ! జయ హే ! జయ హే !

జయ జయ జయ జయ జయ హే !

భావం : జనమందలి మనస్సులకా ఆశీషతప్ప భారత భాగ్య విధాతత్వ అయిన నీకు

జయమగుగాక! వంశాలు, సింధు, గుజరాత, మరాఠా, ద్రావిడం, ఉత్తర,
వంగ, తొలహి, వింధ్య, హిమాలయ పర్వతాలతోనూ, యమునా, గంగా
ప్రవాహాలతోనూ ఉన్నట్లుగా లేదే నమిద తరంగాలతోనూ శోభించే భారత
భాగ్య విధాతా ! వాటిక నీ శుభనామం ఉద్వేగ కలిగిస్తుంది. అవి నీ
ఆశీస్సులు అర్థిస్తాయి. నీ జయగాత్రాన్ని గానం చేస్తాయి. నమన జనులకా
మంగళ ప్రవాతత్వ భారత భాగ్య విధాతత్వ, అయిన నీకు జయమగుగాక!
జయమగుగాక! జయమగుగాక !

ప్రతిజ్ఞ

భారతదేశం నా మాతృభూమి. భారతీయులందరూ నా సహోదరులు. నేను నా దేశాన్ని ప్రేమిస్తున్నాను. సుసంపన్నమైన, బహువిధమైన నా దేశ వారసత్వసంపద నాకు గర్వకారణం. దీనికి అర్హత పొందడానికి సర్వదా నేను కృషి చేస్తాను.

నా తల్లిదండ్రుల్ని, ఉపాధ్యాయుల్ని, పెద్దలందరినీ గౌరవిస్తాను. ప్రతివారితోను మర్యాదగా నడచుకొంటాను.

నా దేశంపట్ల, నా ప్రజలపట్ల సేవానిరతితో ఉంటానని ప్రతిజ్ఞ చేస్తున్నాను.

వారి శ్రేయోభివృద్ధిలే నా ఆనందానికి మూలం.

విషయసూచిక

క్రమ సంఖ్య	పాఠం	పేజీ	ముద్రణకాలం	వర్గం
1.	ప్రతిజ్ఞ	1
2.	సహాయం (పుస్తకం)	2
3.	మహిళా అధికారాలు (పుస్తకం)	3
4.	మహిళా అధికారాలు - సహాయం	4
5.	విద్య అధికారాలు - 'జి' బిల్లు 'జి' బిల్లు (జి బిల్లుతో అనే హక్కు చేరే సందర్భాలు)	5
6.	విద్య అధికారాలు : 'స' బిల్లు 'స' బిల్లు	6
7.	విద్య అధికారాలు : 'య' బిల్లు 'య' బిల్లు	7
8.	విద్య అధికారాలు : 'ల' బిల్లు 'ల' బిల్లు	8
9.	విద్య అధికారాలు : 'గ' బిల్లు 'గ' బిల్లు	9
10.	విద్య అధికారాలు : 'బి' బిల్లు 'బి' బిల్లు	10
11.	విద్య అధికారాలు : 'ద' బిల్లు 'ద' బిల్లు	11
12.	విద్య అధికారాలు : 'పి' బిల్లు 'పి' బిల్లు	12
13.	విద్య అధికారాలు : 'జి' బిల్లు 'జి' బిల్లు	13
14.	అనుబంధ వ్యాఖ్య అధికారాలు : 'జి, జి, జి'	14
15.	సంయుక్త అధికారాలు (జి బిల్లుతో చేరి హక్కు చేరే అధికారాలు)	15
16.	హక్కులు - బిల్లులు	16
17.	సంయుక్త అధికారాలు	17

18. కౌముదులు - పాండువులు	32	నవంబరు	యూనిట్ చ్చే 3
19. మా బడి (గేమం)	34	నవంబరు	
20. రంగులంగు బిల్లి (పాట)	35	నవంబరు	
21. ప్రాసవాల్కులు	36	జూన్	అక్టోబర్ చర్చి
22. దివంగులు - మూలు	37	దొంగిలెటు	
23. నూర్గుడు - నంద్రుడు	40	దొంగిలెటు	
24. బుద్ధుడు (పాట)	43	దొంగిలెటు	అక్టోబర్ చర్చి
25. తెలుగు నెలలు	44	దొంగిలెటు	
26. మా కల్లు	46	జనవరి	
27. ఉపకారం (గేమం)	48	జనవరి	యూనిట్ చ్చే 4
28. నుంచి అలవాట్లు	49	జనవరి	
29. చిలవ్వు పల్లి (పాట)	50	జనవరి	
30. అన్న 15	51	ఫిబ్రవరి	యూనిట్ చ్చే 4
31. పాడువు వర్షాలు	54	ఫిబ్రవరి	
32. చుట్టూరిం	56	ఫిబ్రవరి	
33. ముక్కుం (గేమం)	58	ఫిబ్రవరి	యూనిట్ చ్చే 4
34. పాదానం	60	మార్చి	
35. గంగులూలు	62	మార్చి	
36. కదం - మెదం (పాట)	63	మార్చి	యూనిట్ చ్చే 2
37. రాత్రి చిట్టలు	65	జూన్	
38. జాతం చిట్టలు	66	జూన్	
39. నూర్గుడు రంగులు	67	అక్టోబర్	యూనిట్ చ్చే 4
40. అంతరి వర్షం	69	మార్చి	
	70	నవంబర్	

పండుగం

పండుగం, పండుగం అందరం, అందరం తెలుగు తల్లికి పండుగం తెలుగు బిడ్డలమందరం పండుగం, పండుగం ఉండెదం, ఉండెదం తెలుగు భూమి పండుగం కలసి మెలసి ఉండెదం సుందరం, సుందరం పెంచెదం, పెంచెదం తెలుగు గడ్డ సుందరం తెలుగు కీర్తి పెంచెదం పండుగం, పండుగం పంచెదం, పంచెదం తెలుగు వేల పండుగం తెలుగు నెలగు పంచెదం సుమధురం, సుమధురం పండుగం, పండుగం తెలుగు భాష సుమధురం తెలుగు తల్లికి పండుగం

1 వరమాల

ఈ కింది అక్షరాలను గుర్తుపట్టి చదవాలి.

అ	ఆ	ఇ	ఈ	ఉ	ఊ	ఋ	ౠ	ఌ	ౡ	ఎ	ఏ	ఐ	ఒ	ఓ	ఔ	అం	అః
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----

క	ఖ	గ	ఘ	జ	ఞ	ట	థ	డ	ణ	త	థ	ద	ధ	న	ప	ఫ	బ	భ	మ	య	ర	ల	ళ	వ	శ	ష	స	హ
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

గడులలోని అక్షరాలను ఒకటవ తరగతిలో పరిచయం చేయలేదు. ఈ తరగతిలో పరిచయం చేస్తున్నాం.

2 గుణింతాలు (ప్రవర్తన)

ఈ మాటలు చదవాలి, చదవాలి.

జేజేలు	పూలు
దేవత	తామర
కొడుకు	కైక
కృషి	బీరతిగ
మొదలు	మోకాలు
చెరువు	గౌరి

పాపజడ ప్రామునడక పాకజేరం మృదంగనాదం

కింది అక్షరాలను చదవాలి.

కొ	తే	తై	తి	రి
యా	మి	మి	మొ	యో
వై	ర	త	సో	నా
బ	భ	దే	నా	జ

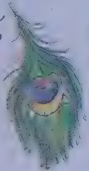
కింది ఖాళీలను నింపాలి.
జే.....లు గో.....గి బీర.....వు
పా.....క మొ.....నా

మహాప్రణా అక్షరాలు (పునశ్చరణ)

కింది మాటలు పఠకాలి, చదవాలి.

యంకారం	వతనం
డంకా	నలం
శంఖం	రథం
పింఛం	బాధ
ఖగం	మేఘం
భోజనం	దేవునిరథం
ఫణిధరుడు	కారుమేఘం
వివర్ధనుని	వేదవచనం

కంది బొమ్మలను చూసి పేరు రాయాలి.

కంది భాళిలను నింపాలి.
.....తిద్దరుడు
విను.....నున్న
కారుమే.....0

మహాప్రణామములు - కొన్ని గుణింతాలు

[illegible]

కొంది అక్షరాలను చూసి రాయాలి.

பு-வ	
பு-வ	
சூ	
சூ	
சூ	
உ	
உ	

కింది అక్షరానికి గుణింతం రాయాలి.

٥٠

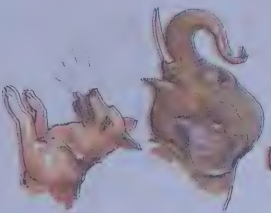
మహాప్రాణాక్షరాలకు 'ఐ' ఐత్వం చేర్చిరాయాలి.

మూలమున-
పైన మహాప్రణామములు జచ్చిన గుణంతాలలో కొన్నిటి మాత్రమే
మాటలో వాడుతున్నాం. వాటికి మాత్రమే ప్రత్యేక అభ్యాసాలు ఇవ్వాలి.
మిగిలినవి గుణంత రూపాలు తెలుసుకోవడానికి మాత్రమే.

4 మహాప్రాణ అక్షరాలు - గుణింతాలు

డామ్మని పేలుతుంది.

ఘింకరస్తుంది.

భౌ భౌ అంటుంది.

ఈ పదాలు వదవాలి, రాయాలి.

తుఫాను	ధీరుడు
మిఠాయి	ఛురిక
భారతం	భుజం
అతిథి	ధూళి
భీముడు	భేదం
ఘంకారం	మేఘం
దాశరథి	మిఠాయి ఉండ
భోజనశాల	పాదధూళి
భారతదేశం	పెనుతుఫాను

ఈ పట్టికలోని మహాప్రాణఅక్షరాలను గుర్తుపట్టి వదవాలి.

కొ	బి	గా	జై	ఘో
గ	నా	భా	ర్యూ	భే
న	క	లి	తి	జై
ని	హూ	చె	న	ని

కింది పదాలను జతపరచాలి.

భోజన	ఉండ
మిఠాయి	పింఛం
నెమలి	శాల

బొమ్మను చూసి భాళిలు నింపాలి

..... జనం

..... ది

..... దేలు

జొవ్వుకు సరైన మాట వాడి ఈ కింది వాటిని పదవాలి.

శంకరుడు శాదాడు.

నెమలి అందంగా ఉంది.

రబ్బనం అంటే

నమరం అంటే

ధనుషు మోగింది.

ఈ కింది పదాలను పదవాలి, రాయాలి.

రాజ సాధం
హోర రణం

ఏనుగు ఘోరారం
కంఠహారం

కింది ఖాళీలను నింపాలి.

1. కం..... హారం
2. రాజ సా..... రణం
3. ఏనుగు..... ఘోరారం.
4. రణం.

5

ద్విత్వ అక్షరాలు 'క' ఒత్తు, 'త' ఒత్తు
(ఒక హల్లుతో అదే హల్లుచేద పదాలు)

క

క

త

త

ఒక్కరి నక్క ఎక్కడ?
అదిగో అదిగో అక్కడ
పాదలు చాటున దాక్కుంది
నక్కినక్కి మూసింది

అత్త ఉత్తరం పదివింది
పూల గుత్తులు కోసింది
అత్తరు సేసా తీసింది
కొత్త పీరకు పూసింది

ఈ పదాలు పలకాలి, పదవాలి.

కుక్క	అక్క	అత్తరు	కత్తి
రెక్క	లక్క	ఉత్తరం	సుత్తి
చక్కని	చిక్కని	గిత్త	ఎత్తు
చక్కెర	చుక్కలు	వెత్తనం	కత్తెర
అక్క ముక్కకు	చక్కని ముక్కర	చెత్త	కుండలో
చక్కెర కలిపిన	చిక్కిని పాలు	తెల్లని	పత్తిలో
		నల్లని	నిత్తనాలు

బొమ్మను చూసి భావాలను నింపాలి.

కు

చులు

ముర

క

సు

కర.

కింది పదాలకు అవసరమైన పేట ఒత్తు చేర్చి వదవాలి.

లక	అత
ముకు	పతి
రెక	వితనం
చకె ర	ఉతరం

కింది పదాలను గజగజా వదవాలి.

సక్కి, సక్కి
చెక్కి, ముక్కి
కొత్తగిత్తు
చక్కి, నిమక్కి
టక్కి, రిసక్కి
ముక్కుకు ముక్కుర

6 ద్వితీయ అక్షరాలు - 'న' ఒత్తు, 'ను' ఒత్తు

న

వెన్నెత్తివు చిన్నవాడు
వెన్నెలలో ఆటలాడ
కన్నతల్లి చేరబిలిచి
చిన్న కథను చెప్పింది

2

మ

అమ్మరమ్మని పిలిచింది
కమ్మని కథలు చెప్పింది
బొమ్మలు ఎన్నో ఇచ్చింది
అడుక్కమ్మని చెప్పింది

3

ఈ పదాలు పఠించి, వదవాలి.

అన్న కమ్మ
సన్నాయి జమ్మ
ఉన్ని వెన్నెల
పన్నురు గన్నెరు
వెన్నెదొంగ
పున్నమి వెన్నెల

బొమ్మ బొమ్మరు
కుమ్మరి తమ్మెద
అమ్మాయి తమ్మెరు
జమ్మ దొమ్మెరు
జమ్మ బొమ్మ
తమ్మెద రుమ్మెరం

కింది ఖాళీలను నింపాలి.

1. పు మీ
2. వె దొంగ
3. జో వేసు
4. క ని పాట
5. బొ ల కొలుపు
6. ఐ కొమ్మ

కింది అక్షరాలతో పదాలు రాయండి.

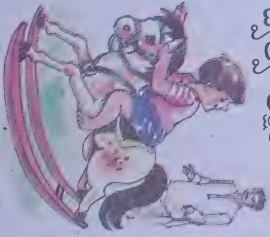
అ	_____
ఇ	_____
ఈ	_____
ఊ	_____
ఋ	_____
ౠ	_____
ఎ	_____
ఐ	_____
ఒ	_____
ఓ	_____
ఔ	_____
అ	_____
ఇ	_____
ఈ	_____
ఊ	_____
ఋ	_____
ౠ	_____
ఎ	_____
ఐ	_____
ఒ	_____
ఓ	_____
ఔ	_____

కింది పూటలను జతపరచాలి.

మొక్క	కొమ్మ
లేత	బొమ్మ
చెమ్మ	చెక్క
చిప్ప	చెక్క

7 ద్విత్వ అక్షరాలు - 'య' ఒత్తు, 'ర' ఒత్తు

య

ర

ఉయ్యలలో పాపాయికి
కొయ్యబొమ్మ ఇచ్చాడు
కొయ్యగుర్రం ఎక్కి బాబు
అయ్యనంక చూశాడు

మరిచెట్టు నీడలోకి
కరితవు పచ్చింది
బుర్రహిసం ఉన్నతాత
కర్రపట్టి వచ్చాడు

కింది పదాలు పేలకాలి, పడవాలి.

పెయ్య పొయ్య
కొయ్యలు నెయ్య
ఉయ్యల చెయ్య
ఊడల ఉయ్యల

బుర్ర కర్ర
తొర గొర్రె
వెర్ర పుర్రె
మరి తొర్ర
చిర్రబుర్రలాడకు

మర్రి చూడ
పెయ్య గుర్రం
ఎర్ర నీడ
కొయ్య రంగు

A watercolor illustration of a small, arched stone bridge over a stream, surrounded by trees and foliage. The bridge is rendered in shades of purple and pink, with a dark opening underneath. The surrounding landscape is painted with soft, blended colors of green, blue, and purple, suggesting a lush, natural setting. The style is soft and painterly, with visible brushstrokes and a gentle color palette.

C

3

84

2

[illegible]

అవ్యక్తములు బిరుదులు
శాలి యివ్వ ఆనందము
పుష్కలమును ముష్కము
నవ్యమును అత్యంతము

కింది మాటలు పఠకాలి, వదనాలి.

[illegible]

కింది వాటిని గుర్తించి, వాటిని రావాలి.

1. ము.....ల దండ
2. చె.....ల బంట
3. ఉ.....ల తోట
4. వు.....ల దండ
5. గు.....ల బంట
6. జి.....ల తోట

జతచేయండి.

చుక్క

చెక్క

కొవ్వెత్తి

చుక్క

ఈ మాటలు పఠాలి.

తాతగారు అత్తగారు
కవకం కన్నం
కముల కమ్మలు
కాయం కయ్యం
కల కల్లు
చూపు చుప్పులు

అవసరమైనవిట చెప్పులు రావాలి.

అత్త గారు
ఉల్లిపా
ముక ర
ఎడరంగు
పసి రు
చుక్కెడ
బొమ్మ రు
గుడ్డ బుర్రు

9 ద్విత్వ అక్షరాలు - 'గ' ఎత్తు, 'చ' ఎత్తు

గ

లేత బుగ్గల పాపాయి
పూల మొగ్గలు తుంపింది
పల్ల బొగ్గ తీసింది
ముగ్గుమీద గీసింది

చ

పచ్చపచ్చని పచ్చికాడ,
విచ్చిక రాత్రులు ముచ్చిక
చుచ్చిక చేసి పచ్చికాడ
పచ్చిక పచ్చికాడ పచ్చికాడ

కింది మాటలు పఠాలి, వదవాలి.

బుగ్గ పాలబుగ్గ
అగ్గి అగ్గిపుల్ల
దగ్గి పగ్గిబియ్యం
ముగ్గు ముంగిలు ముగ్గు
పగ్గ బియ్యం పాయపం
అగ్గిమీద గుగ్గిలం

చుచ్చు చుచ్చులత్త
చుచ్చిక పచ్చికాడ
చుచ్చు చుచ్చులజడ
చుచ్చిక గచ్చికాడ
చుచ్చిక చుచ్చికాడ
చుచ్చుచుచ్చుని చేమంతలు

ॐ
 ॐ
 ॐ
 ॐ
 ॐ
 ॐ

ॐ
 ॐ
 ॐ
 ॐ
 ॐ

1. செய்யுள்.....

2. 2. 2009

4
2
.....
2

၆၁
ဥ
.....
၆၆

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

$\begin{matrix} \text{E} \\ \text{E} \\ \text{E} \end{matrix}$
 $\begin{matrix} \text{E} \\ \text{E} \\ \text{E} \end{matrix}$

18

70

3

3

8X

9

గట్టుమోద పోటిచెట్టు
చెట్టుమోద చిట్టిపెట్టు
పెట్టుచోట పూరివుడక
చిట్టిపెట్టు కట్టెగూడు

దొడ్డిలోన గడ్డివాము.
గడ్డివాము ముందు గొడ్డు
గడ్డిమోద. గడ్డివార
పెద్దమోద. పెద్దవత్తన

శుభద్రా, పుష్పద్రా.

పట్టెలు మేటిబూదు
పట్టా ముడి
పట్టు కత్తెలు
కత్తెల పోటీలు
చుట్ట చూపు

బిత్తగర్తి గొడ్డులి
గర్తి బడ్డాణం
వడ్డు కడ్డీలు
గుడ్డు వరిగడ్డు
గొడ్డు ముందు గర్తి
బిత్త వేలిలో ఎడ్డు

19

అక్షరాలలో హాలులు కూర్చుండ.

అ

ఇ

గ, టి, పో, ట్టు, వీ

అ, ర

ఉదా:

.....

.....

.....

.....

.....

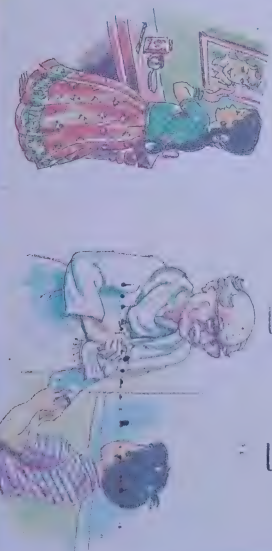
.....

.....

.....

.....

11 పిల్లల అక్షరాలు - 'అ', 'ఇ', 'ఎ'

అ

ఇ

ఎ

ముద్దు లోలాకే సాపాయి
అదొలి పరికిణి కట్టింది
అదంతలోన చూసింది
ఎద్దుల బండి ఎక్కింది

గొప్పకోసం అప్పులు చెయ్యకు
చచ్చిన అంటూ ఉప్పుకు తిన్న
ఎప్పుటి పనిని అప్పుడే చేయ
ఎప్పుడో గొప్ప పేరును పొంద

ఈ హాలులు పంకాలి, పడవాలి.

ముద్దు	అదొలి	కప్ప	ఉప్పాడ
పద్ది	ముద్దులు	దుప్పి	చచ్చుడు
రద్ది	మదూరు	కప్పి	ఉప్పెన
ఎద్దు	మదెలి	ఉప్పు	పుప్పొడి
ముద్దుల	కొడుకు	ఉప్పుల	కుప్ప
మదెలి	మోత	పప్పు	దచ్చుళం

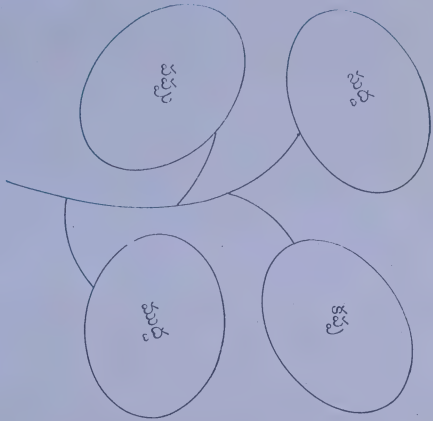
ఈ పాఠాన్ని నింపండి.

1. మ.....లు
2. ద.....
3. అ.....లు
4. ఉ.....న
5. పు.....డి
6. దు.....

'ద' ఎత్తు పదాలకు ఎరువురంగు.

'ప' ఎత్తు పదాలకు ఆకుపచ్చరంగు వేయండి.

12 ద్విత్వ అక్షరాలు - 'బ'బత్తు, 'న' బత్తు

బ

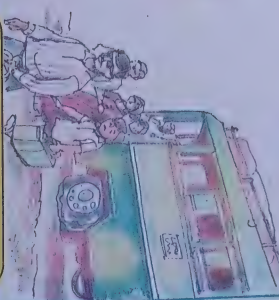
బ

మబ్బులవాస కురిసింది
అబ్బాయి దబ్బున జారాడు
జాబ్బాకు బురద అంటింది
నబ్బితో జాబ్బా కలికాడు

న

న

బస్సులో ఊరికి పోయాము
పైరులో గాలి తుప్పంది
కన్నుమంటూ లేచాము
ఉన్నరంటూ బస్సుదిగాం

ఈ మాటలు పఠకాలి, చదవాలి.

దెబ్బ రబ్బరు
జాబ్బా అబ్బాయి
సిబ్బి గబ్బిలం
డబ్బు బొబ్బిలి
గొబ్బి పాట
రుబ్బురాలు

లెస్సు శిరస్సు
లస్సీ వరుస్సు
బస్సు నరస్సు
ధనుస్సు ఉషస్సు
ఇంద్ర ధనుస్సు
ఎర్ర బస్సు

'బు', 'సు' చివర వచ్చేటట్లు కింది ఖాళిలో మాటలు రాయాలి.

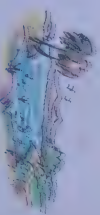
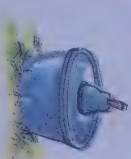
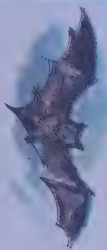
మ	బు
స	
ద	

1.
2.
3.

బ	సు
ద	
ఉ	

1.
2.
3.

జొమ్మను మానసి పేర్లు రాయాలి.

13 ద్విత్వ అక్షరాలు - 'ళ', 'జ', 'జ'

ళ

జ

తలుపుకు తాళం వెయ్యాలి
గుళ్ళో పెళ్ళికి వెళ్ళాలి
పెళ్ళి భజనం చెయ్యాలి
మళ్ళీ ఇంటికి రావాలి

బుజ్జిసాప నడిచింది
గజ్జెలు గలగల లాటాయి
తాత మజిగ తాగాడు
సజ్జ చేసుకు వెళ్ళాడు

ఈ మాటలు పలకాలి, చదవాలి.

బిళ్ళ	బళ్ళారి	సజ్జ	బెజ్జం
పెళ్ళి	గుగ్గిళ్ళు	బొజ్జ	బుజ్జాయి
కిళ్ళి	తాళ్ళూరు	బజ్జీ	మజిగ
నీళ్ళు	గొళ్ళెం	గుజ్జ	గజ్జెలు
చలని మంచి నీళ్ళు		సూది బెజ్జం	
పక్కంలో జామపళ్ళు		మామిడి గుజ్జ	

కింది ఖాళీలను నింపాలి.

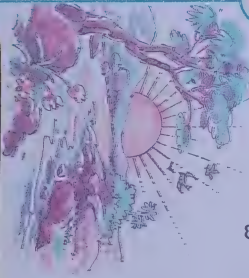
1. పె.....కూతురు
2. మంచి నీ.....లు
3. తలుపు గొ.....ం
4. మ.....గ పులుసు
5. అరటికాయ బ.....లు
6. కాలిగ.....లు

కింది పదాలను జతపరచాలి.

తలుపు	భోజనం
గుళ్ళ	గజ్జలు
పెల్లి	చేను
బుజ్జిపాన	తాళం
సజ్జ	పెల్లి

14 అరుదుగా వచ్చే అక్షరాలు ః, జ, ఙ

ః జ ఙ

ఈ మాటలు చదవాలి, వదవాలి.

ఉపః కిరణాలు వాఙ్మయం
ప్రాతః కాలం
దుఃఖ సమయం
అంతఃపురం

యజ్ఞం
అజ్ఞానం
అజ్ఞానం
విజ్ఞతీ

ఈ కింది చట్రంలోని అక్షరాలతో 'జ' చదవన, మళ్ళీ వచ్చేవా మాటలు రాయాలి.

1.
2.
3.
4.

15

సంయుక్త అక్షరాలు (ఒక హల్లుతో చేరే హల్లు చేరే అక్షరాలు)

ఈ మాటలను విని సరిగా పఠకాలి.

మర్నాటం	పట్నం
ఖడ్గం	సర్పం
దీర్ఘం	దర్బారు
కుటీ	నిర్భయం
గర్జన	నిర్మలం
అస్థిమి	అమావాస్య
ఇస్థి	చంద్రం
పట్టి	శుక్లపక్షం
పార్థమి	ద్వీపం
విమృశ	ఆదర్శం
భక్తి	కర్తకుడు
ప్రార్థన	ఉత్సవం
చతుర్థి	ఆరతి

అభ్యాసం:-

క్ర. సం. (గీ. రీ. ర్త
పై అక్షరాలతో కింది భాగాలను నింపాలి.

1. మ.....టం
2. పా.....మి
3. సు.....వుడు.
4. గ.....న.

28

కింది మాటలు చదవాలి.

ముత్యం	పోతుకార్డు
అర్థం	సప్తస్వరాలు
పద్మం	పూర్వాభాద్ర
దీర్ఘం	కృష్ణానది
వైతం	సంవత్సరం
ముఖ్యం	రూప్యరాణి
ధనస్వ	శుక్లవారం
మూరుడు	పర్వతం

ఈ మాటలను చదవాలి, రాయాలి.

పూర్వం	సక్షతాలు
ప్రాణం	వార్తాపత్రిక
ద్రోణుడు	ఉపాధ్యాయుడు
అర్ధశుడు	గరుత్మంతుడు

కింది పదాలను మొదటి అక్షరాన్ని బట్టి అక్షరక్రమంలో రాయాలి.

ముత్యం, అర్థం, పద్మం, గద్వం

.....

29

16 హల్లులు - ఒత్తులు

క - ట
ఖ - గ
ఁ - ఇ
చ - జ
ఛ - ఝ
ట - డ
ఠ - ఢ
న - ణ
త - డ
థ - ఢ
ద - డ
ణ - ణ
ప - బ
ఫ - భ
బ - బ
భ - భ
మ - మ
య - య
ర - ర
ల - ల
ళ - ణ
వ - వ
ష - ష
స - స
హ - హ
ఘ - ఘ
ఙ - ఙ
ఞ - ఞ
ట - డ
ఠ - ఢ
ద - డ
ణ - ణ
ప - బ
ఫ - భ
బ - బ
భ - భ
మ - మ

అభ్యాసం : అక్షరాలకు సరియైన ఒత్తులను జతపరచి రాయాలి.

బొమ్మను చూసి పదం రాయాలి.

17 సంశ్లేష అక్షరాలు:

ఒక హల్లుకు - రెండు ఒత్తులు చేరిన అక్షరాలతో మాటలు

కింది మాటలు పేలకాలి, చూసి రాయాలి.

జ్యోత్స్న
పార్వతి
వస్త్రం
రాష్ట్రం
ర్మతరామడు
సామర్థ్యం

పై మాటలను చూసి కింది ఖాళీలను నింపాలి.

1. పో.....
2. వ.....
3. రా.....
4. సామ.....

18

కొరవులు - పాండవులు

హస్తి నాశురానికి రాజు ధృతరాష్ట్రుడు. అతనికి నూరుగురు కొడుకులు. వారిని కొరవులు అంటారు. వారిలో పెద్దవాడు దుర్యోధనుడు.

పాండురాజు ధృతరాష్ట్రుని తమ్ముడు. పాండురాజుకు ఐదుగురు కొడుకులు. వారిని పాండవులు అంటారు. వారిలో పెద్దవాడు ధర్మరాజు. మధ్యవాడు అర్జునుడు.

కౌరవులు, పాండవులు ద్రోణాచార్యుని దగ్గర విద్యను అభ్యసించారు. వీరికి గురుభక్తి ఎక్కువ.

కింది మాటలను పఠాలి, సంయతాశ్లోకాలను గుర్తుపట్టి రాయాలి.

హస్తి నాశురం
ధృతరాష్ట్రుడు
దుర్యోధనుడు

ద్రోణాచార్యులు
ధర్మరాజు
అర్జునుడు

32

కింది మాటలు చదవాలి. మొదటి వరుసలో ఉన్న మాటకు రెండు, మూడు వరుసలలో ఉన్న మాటకు తేడా గమనించాలి.

అనడం..... అంటారు అన్నారు ఇదే మాటగా
కింది మొదటి వరుసలో ఉన్న మాటలు రెండు మూడు వరుసలలో ఎలావుందాలో
రాయాలి.

తినడం
వినడం
కొనడం

జతచేయండి.

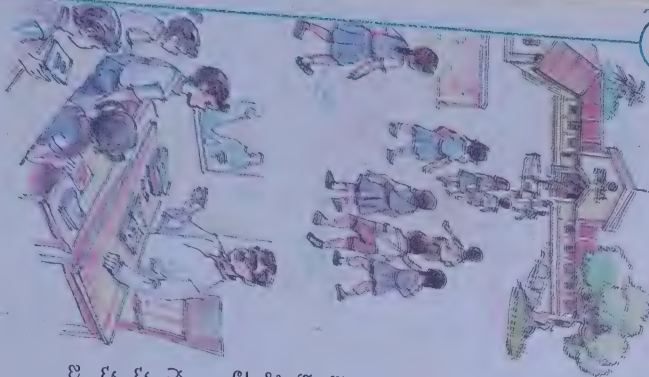
ధృతరాష్ట్రుడు మధ్యవాడు
అర్జునుడు ధృతరాష్ట్రుని తమ్ముడు
ద్రోణుడు రాజు
పాండురాజు గురువు

33

19

మా బడి (గేయం)

ఇదే ఇదే మా బడి
ఇదే ఇదే మా చదువుల గుడి

వడిగా బడికి పోతాము
గురువుకు దణ్ణం పెడతాము
అటలు పాటలు నేర్చుకొని
అనందంగా ఉంటాము

కథలను ఎన్నో వింటాము
కలనకట్టుగా ఉంటాము
విషయాల్ని తెలుసుకొని
తెలివిగ మేము ఉంటాము

గురువుల దీవెనలందుకొని
చక్కగ చదువులు చదువుకొని
చక్కని నడవడి నేర్చుకొని
బుద్ధిగ మేము ఉంటాము

సూచన:-

పై గేయంలో 'వడిగా' అనే మాట వచ్చింది. ఇక్కడ 'వడి' అనే మాటకు 'గా' చేరింది. అలాగే మరికొన్ని మాటలకు 'గా' చేరుతుంది.
ఉదా:- కలనకట్టుగా, సంతోషంగా ఇలాంటివి మీకు తెలిసినవి కొన్ని చెప్పండి.

20

రింగురింగు బిళ్ళ (పాట)

రింగు రింగు బిళ్ళ - రూపాయి దండ

దండ కాదురా! - తామర మొగ్గ

మొగ్గ కాదురా! - మోదుగ నీడ

నీడ కాదురా! - నిమ్మల బావి

బావి కాదురా! - బచ్చలకూర

కూర కాదురా! - కుమ్మరి మెట్టు

మెట్టు కాదురా! - మేదర సిబ్బి

సిబ్బి కాదురా! - చీపురుకట్ట

కట్ట కాదురా! - కావడి బద్ద

బద్ద కాదురా! - బారెడు మోసం

మోసం కాదురా! - మిరియాల పొడుం

పొడుం కాదురా! - పోతురాజు

ఈ మాటలు పంకాల్, రాయాల్.

బిళ్ళ - మొగ్గ - బచ్చలి - మెట్టు - సిబ్బి - కట్ట
కుమ్మరి - బద్ద - మిరియం - మేదరి - పొడుం

సూచన :- ఈ పాటలో ఇదరు విద్యార్థులు ప్రతి పంక్తిలో మొదట నగం ఒకరు, రెండవ నగం ఒకరు పాడాలి.

21

ప్రాసవాక్యాలు

మంచిమాట ముద్దు
కల్లలాడవద్దు

కీడు చేయ ముప్ప
వాదులాడ తప్ప

కట్టులైన నోరు
గట్టు తెగిన ఏరు

పెద్దవారి మాట
పెరుగన మూట

కలసిమెలసి మెలుగు
కలిమి బలిమి కలుగు

పొల్లమాట విడువు
గట్టిమాట నుడువు

మాటతప్పబోకు
మంచి విడువబోకు

అడుసు తొక్కుబేల ?
కాలు కడుగు బేల ?

1. పై ప్రాస వాక్యాలను వదవాలి. చెప్పాలి.

2. పై ప్రాస వాక్యాలలో రెండు చిన్న మాటలు కలిసి ఒకే మాటగా అయిన వాటిని గుర్తు పట్టి చెప్పాలి.

22

దిక్కులు - మూలలు

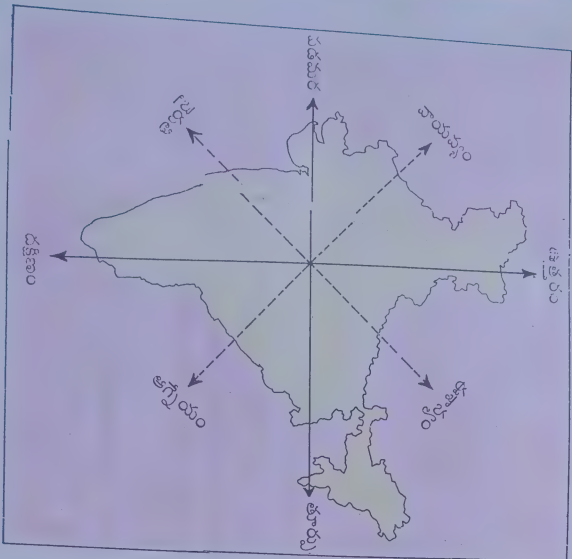

రఘు నిద్రలేచేసరికి వెలుగు కనబడింది. అతను వెలుగు వస్తున్న వైపు వెళ్ళాడు. ఆ వైపున ఆకాశంలో సూర్యుడు కనబడ్డాడు. సూర్యుడు పైకి వస్తున్న కొద్దీ వెలుగు పెరిగింది. రోజు సూర్యుడు, ఆ వైపునే ఉదయిస్తాడు.

రఘు వెనకాలే అక్కయ్య వచ్చింది. సూర్యుడు ఉదయించే వైపును 'తూర్పు దిక్కు' అంటారు. అన్నమించే దిక్కును 'పడమర' అంటారు. అని చెప్పింది. దిక్కులు, మూలలు ఎలా తెలుసుకోగలలో కూడా చెప్పింది. ఉదయించే సూర్యునికి ఎదురుగా నిలబడి చేతులు చాపితే ఎడమవైపు ఉన్నది ఉత్తర దిక్కు. కుడి చేతి వైపు ఉన్నది దక్షిణ దిక్కు.

రెండు దిక్కులు కలిసే చోటును 'మూల' అంటారు. తూర్పు దక్షిణాల మధ్య ఉన్నది 'ఆగ్నేయ' మూల. దక్షిణానికి, పడమరకూ మధ్య ఉన్నది 'నైరుతి' మూల. పడమరకూ, ఉత్తరానికి మధ్య వున్నది 'వాయవ్య' మూల. ఉత్తరానికి, తూర్పు దిక్కుకూ మధ్య ఉన్నది 'ఈశాన్య' మూల.

ఇదేమో ముంగిటోనుంచి పడమర దిక్కుగా తిరిగి ఇంట్లోకి వచ్చారు.

కింది (అ) లో ఉన్న మాటలతో ఒక వాక్యం (ఆ) లో ఉన్న ఒక చక్కెర రాయాలి.

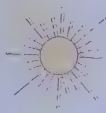
(అ)	(ఆ)
రఘు	దిక్కులు
అక్బర్యు	అంటారు
వచ్చింది	మూల
వెనకాలే	చోటు
	కలిసే
	రెండు

కింది వాక్యాల్లో ఖాళీలు నింపాలి.

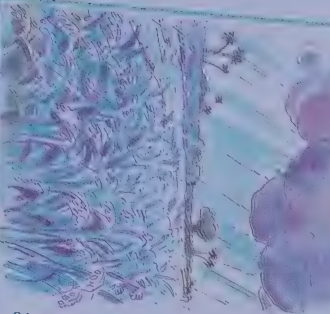
1. మా బడి మా ఇంటికి దిక్కున ఉంది
2. సూర్యుడు ఉదయించే దిక్కు
3. సూర్యుడు అస్తమించే దిక్కు
4. పడమర దిక్కుకూ ఉత్తర దిక్కుకూ మధ్య ఉన్న మూల

పొద్దున, సాయంత్రం సూర్యుడు
పెద్దగా అందంగా కనిపిస్తాడు.
సూర్యుడు మధ్యాహ్నం నడివెల్లి
వీధికి వస్తాడు. అప్పుడు ఎండ
మండి పోతుంది.

సూర్యుడు మనకు వెలుతురునూ,
వేడినీ ఇస్తాడు. సూర్యుడు లేకపోతే
ప్రపంచమంతా చీకటిగా ఉంటుంది.
మనుషులు, జంతువులు, పక్షులు,
వెల్లు అన్నీ సూర్యుని వెలుతురు
వల్ల వేడి వల్ల బతుకు తున్నాయి.

సూర్యుని కిరణాలు సముద్రాల మీద
నదులమీద, చెరువుల మీద
పడతాయి. ఆ కిరణాలవేడికి నీరు
ఆవిరిగా మారుతుంది. నీటి ఆవిరి వైకి
పోతుంది. మేఘాలుగా తయారవుతుంది.
మేఘాలు చల్లబడినప్పుడు వర్షం
కురుస్తుంది. వర్షం వల్ల పంటలు
పండుతాయి. పంటల పల్లె మనకు
ఆహారం లభిస్తుంది. మనం సుఖంగా,
సంతోషంగా ఉంటాం.

సూర్యుడు అస్తమించినప్పుడు
చంద్రుడు రాత్రి పూట ఆకాశంలో
చంద్రుడు కనిపిడతాడు. చక్క, ఇ
కలా కనిపిడతాయి. చక్కలో
చంద్రుడు రాజులా ఉంటాడు.
అందుకే చంద్రుణ్ణి 'రేరాజు'
అంటారు. రాత్రి పూట చంద్రుడి
నుంచి వచ్చే వెలుతురును 'చెన్నెల'
అంటారు. చెన్నెల వల్లగా ఉంటుంది.

అమ్మ చందమామను
చూపిస్తుంది. పాటపాడుతూ
పాపకు అన్నం పెడుతుంది.
చెన్నెలలో అమ్మమ్మ కథలు
చెబుతుంది. పుస్తకమి నాటి రాత్రి
చంద్రుడు నిండుగా, గుండ్రంగా
ఉంటాడు. పుస్తకమి చెన్నెలను
'సండుచెన్నెల' అంటారు.

కొత్తపూటలు - (త్రాలు)

మేఘాలు	=	మబ్బులు
వర్షం	=	వాన
ఉదయించడం	=	పుట్టడం
అస్తమించడం	=	మింగడం

వ్యతరేక వాక్యాలు

వెలుగు	X	చీకటి
రాత్రి	X	వగలు
సుఖం	X	దుఃఖం
ఉదయించడం	X	అస్తమించడం

ఈ ప్రశ్నలకు సమాధానాలు చెప్పాలి.

1. సూర్యుడు మనకు ఏమి ఇస్తాడు?
2. మేఘాలు ఎలా తయారవుతాయి?
3. వర్షం ఎలా కురుస్తుంది?
4. పుష్పమినాటి చంద్రుడు ఎలా ఉంటాడు?

కింది ఖాళీలను నింపాలి.

1. సూర్యుడు మధ్యాహ్నం మీదికి వస్తాడు.
2. పుష్పమి వెన్నెలను అంటారు.
3. వర్షం వల్ల పండుతాయి.
4. చంద్రుణ్ణి అంటారు.

సూర్యుడు చందమామను గురించిన పాటలు పాడించాలి.

24 బుజ్జిమేక (పాట)

బుజ్జి మేక బుజ్జిమేక ఏడక్కెలివి?
రాబుగారి దొడ్డిలోన మెత్తక్కని
రాబుగారి దొడ్డిలోన ఏమి చూపిచి?
రాబుగారి పూలచెట్టు సొగసు చూపిచి

పూలచెట్టు చూసి నీవు ఊరుకుంటివా ?
ఊరుకొనక పూలచెట్టు మేసి వస్తాని
మేసి వచ్చే నిన్ను భటులు ఏమి చేసిరి ?
భటులు నన్ను కొట్టవస్తే తుర్రు మంటిని

కింది ఖాళీలను నింపాలి.

1. బుజ్జిమేక గారి దొడ్డిలోకి వెళ్ళింది.
2. రాబుగారి పూలచెట్టు చూసింది.
3. భటులు నన్ను కొట్టవస్తే మంటిని.

పై పాటలోని ద్విత్వాక్షరాలతో కూడిన మాటలు రాయాలి.

పై పాట పాడుతూ పిల్లలు జటలో అభినయం చేయాలి.

25

తెలుగు నెలలు

చైత్రం	ఆశ్వయుజం
వైశాఖం	కార్తీకం
జ్యేష్ఠం	మార్గశిరం
ఆషాఢం	పుష్యం
శ్రావణం	మాఘం
భాద్రపదం	ఫాల్గుణం

తిథులు

నెలకు రెండు పక్షాలు వీటిలో ఒకటి శుక్లపక్షం, రెండోది కృష్ణపక్షం.

పదిహేను దినాలను ఒక పక్షం అంటారు. పక్షంలో పదిహేను తిథులు ఉంటాయి. శుక్లపక్షంలో చంద్రుడు రోజురోజుకూ పెరుగుతూ ఉంటాడు. కృష్ణపక్షంలో రోజురోజుకూ తరుగుతూ ఉంటాడు.

శుక్ల పక్షం

తిథి

కృష్ణపక్షం

															
1. పాడ్యమి	2. విదియ	3. తదియ	4. చవితి	5. పంచమి	6. షష్ఠి	7. సప్తమి	8. అష్టమి	9. నవమి	10. దశమి	11. ఏకాదశి	12. ద్వాదశి	13. త్రయోదశి	14. చతుర్దశి	15. పౌర్ణమి	15. అమావాస్య

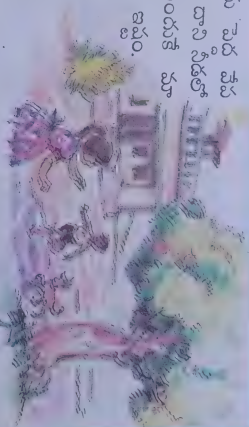

నా పేరు రమ. నేను రెండవ తరగతి చదువుతున్నాను. మా ఇల్లు చాలా అందంగా ఉంటుంది. మా ఇంట్లో మా అమ్మ నాన్న, నేను తమ్ముడు ఉంటాం. మా అమ్మా నాన్న మమ్మల్ని ఎంతో ముద్దుగా చూసుకుంటారు. మా నాన్న బొమ్మలు ఇస్తారు. మేము వాటితో ఆడుకుంటాం. అమ్మ మీరాయిలు పెడుతుంది. వాటిని ఇంట్లో అందరం తింటాం.

మా ఇంటి వెనక పెరడు ఉంది. అందులో రకరకాల పూలమొక్కలు ఉన్నాయి. అవి రోజూ పూలు పూస్తాయి. కొబ్బరి చెట్లు, జామ చెట్లు కూడా ఉన్నాయి. కొబ్బరి బోండాలు, జామ పండ్లు అంటే మాకెంతో ఇష్టం.

మా ఇంటి పెరట్లో ఒక బావి ఉంది. మేము రోజూ ఆ బావిలోని నీళ్ళు తోటి పూలమొక్కలకూ, చెట్లకూ పోస్తాం. కూరగాయల మొక్కలు కూడా పెరట్లో పెంచుతాం. బెండకాయలు, టమాటాలు, వంకాయలు, చిక్కడు కాయలు బాగా కాస్తాయి. తోటకూర, గోంగూర, మెంతికూర కూడా పెరట్లో పెరుగుతాయి.

మా ఇంటి ముందు పెద్ద వేప చెట్టు ఉంది. మేము దాని నీడలో ఆడుకుంటాం. అందుకే మా ఇల్లంటే మాకెంతో ఇష్టం.

అభ్యాసాలు :-

కింది ప్రశ్నలకు సమాధానాలు చెప్పాలి.

1. ఇంట్లో ఎవరెవరు ఉంటారు?
2. పెరట్లో ఏ చెట్లు ఉన్నాయి?
3. పెరట్లో పెంచే కొన్ని మొక్కల పేర్లు చెప్పండి?
4. మీకు తెలిసిన కొన్ని కూరగాయల పేర్లు చెప్పండి?

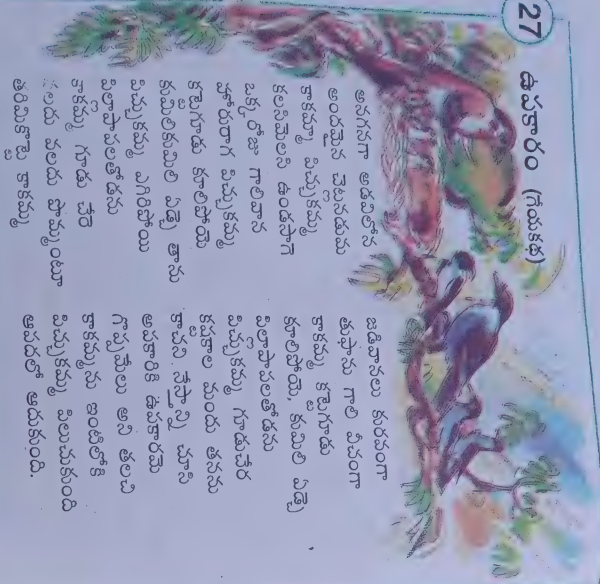
కింది మాటలు సరిచేసి వాక్యాలు రాయాలి.

1. ఇల్లు - చాలా - ఉంటుంది. - మా - అందంగా
2. అంటే - ఇష్టం. - మాకెంతో - జామపండ్లు
3. పూస్తాయి. - రోజూ - పూలమొక్కలకు - పూలు

- మీ ఇంట్లో వాళ్ళ పేర్లు రాయాలి.
- మీ ఇంటిని గురించి 4,5 వాక్యాలు చెప్పాలి. రాయాలి.
- ఇంటి బొమ్మ గీయాలి.

27

ఉపకారం (గ్రయకథ)

అనగనగా అడవిలోన
అందమైన చెట్లనడుమ
కాకమ్మ పిచ్చుకమ్మ
కలసిమెలసి ఉండసాగె
ఒక్కరోజు గాలివాన
హోరురాగ పిచ్చుకమ్మ
కత్తెగూడు కూలిపోయి
కుమిలికుమిలి ఏదై తాను
పిచ్చుకమ్మ ఎగిరిపోయి
పిల్లాపాపంతోడను
కాకమ్మ గూడు చేరె
వలదు వలదు పొమ్మంటూ
తరిమికొట్టె కాకమ్మ

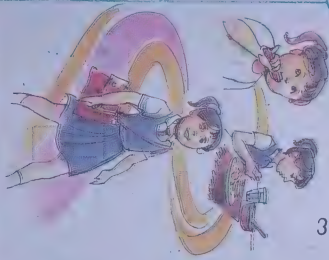
ప్రశ్నలు :-

1. గాలి వానకు ఎవరి గూడు కూలిపోయింది?
2. కాకమ్మ కత్తెగూడు ఎందుకు కూలిపోయింది?
3. కష్టకాలంలో పిచ్చుకమ్మ కాకిని ఎలా ఆదుకుంది?

సూచన:- ఈ కథను సొంత మాటల్లో చెప్పించాలి. కాక పిచ్చుక భాషలు గీయించాలి. కథలోని కాకమ్మ పిచ్చుకమ్మలాగా మాటాడించాలి.

28

మంచి అలవాటు

వాణి వేళవనే నిద్ర లేస్తుంది. చెళ్ళు
శుభ్రంగా తోముకుంటుంది. ప్రతిరోజూ
గోరు వెచ్చని నీటితో స్నానం
చేస్తుంది. ఉతికిన దుస్తులు ధరిస్తుంది.
తల మున్నగా దువ్వు కుంటుంది. గోళ్ళు
వెరిగితే కత్తిరించు కుంటుంది. అన్నం
తిన్న ముందు కాళ్ళూ చేతులూ
కడుక్కుంటుంది. పరిశుభ్రమైన నీటిని
తాగుతుంది. మంచి ఆహారం
తింటుంది. ఎప్పుడూ ఆరోగ్యంగా,
ఆనందంగా ఉంటుంది. వేళకు బడికి
పోతుంది. అందరితో కలసి మెలసి
తిరుగుతుంది. బాగా చదువు

కుంటుంది. సాయంత్రం వేళలో ఆటలు ఆడుకుంటుంది. వేళకు నిద్ర
పోతుంది. వాణిని అన్నీ మంచి అలవాటై

1. ప్రతిదినం ఎప్పుడు నిద్రలేవాలి?
2. గోళ్ళు వెరిగితే ఏం చెయ్యాలి?
3. ఎలాంటి ఆహారం తీసుకోవాలి?
4. సాయంత్రం వేళలో పిల్లలు ఏం చెయ్యాలి?
5. వాణికి ఎలాంటి అలవాట్లు ఉన్నాయి?
6. కొన్ని మంచి అలవాట్లను చెప్పండి?

కింది మాటలు చదివి, రాయాలి.

స్నానం, దువ్వుకోని, నిద్ర, శుభ్రం, ఆరోగ్యం, అలవాట్లు, అన్నం

సూచన:- పాఠన నిద్రలేపిస్తుంటే నుండి రాత్రి పడుకునే వరకూ విద్యార్థులు ఏవి వసతులు చేస్తారో వారి సొంత మాటల్లో చెప్పాలి.

29

చిలకమ్మ పెళ్ళి (పాట)

చిలకమ్మ పెళ్ళి అని - చెలికత్తెలందరూ
చెట్టు సింగారించి - చేరి కూర్చున్నారు
పందిట పిమ్మకలు - పందడి చేయగ
కాకుల మూకలు - బాకాలూదగ
కప్పులు బెజెక - డప్పులు కొట్టి
కొక్కొక్కయిని - కోడీకూయగా
యుమ్మని తమ్మెద - తంబుర మీటగ
కుమారుమో యని - కోయల పాడగా
పిల్లతమ్మెదలు - వేణువుడగా
నెమలి సాగసుగా - నాట్యంపెయగా
సాలిడిచ్చిన చావు కట్టుకొని
పెళ్ళి కుమారుడు బింకము చూసగ
పెళ్ళి కుమారుని - పెండ్లి కూతురిని
దివిస్తూ తమ పూవులు రాల్చగ
మైనా గోరింక మంత్రము చదివెను
చిలకమ్మ మగడంత - చిరునవ్వు నవ్వుతూ
చిలకమ్మ మెడకట్టె - చింతాకుళుపై

కంది భాగీలను నింపాలి.

1. తుమ్మెద తంబుర మీటించి.
2. యని కోయల పాటంది.
3. నెమలి సాగసుగా చేసింది.

30

ఆగస్టు 15 (సంభాషణ)

సరళ :- అన్నా ! రేపు జెండాపందనం జరుగుతుంది. మమ్మల్ని ఉదయం ఎనిమిది గంటలకే బడికి రమ్మవ్చారు.
మురళి :- ఔను, రేపు ఆగస్టు 15 కదా ! మన పాఠశాలలో జెండా ఎగరవేస్తారు. మనకు మిత్రాలులు పంపుతారు.
నాన్న :- మిత్రాలులు పంపివెడతారు సరే ! కాని ఈ పండుగ ఎందుకు జరుపుకుంటామో చెప్పు.
మురళి :- ఏమో ! నాకు తెలియదు. మీరే చెప్పండి !
నాన్న :- పూర్వం ఇంగ్లీషువాళ్ళు మనదేశానికి వచ్చారు. వాళ్ళ మన దేశాన్ని సుమారు రెండు వందల సంవత్సరాలు పాలించారు. 1947లో ఆగస్టు పదిహేనో తేదీన వాళ్ళు మనదేశాన్ని విడిచి వెళ్ళారు. అది మనకు స్వతంత్రం వచ్చిన రోజు. అందువల్ల మనం పండుగ చేసుకుంటాం.

మరళి :- అంటే 1947వ సంవత్సరం ఆగస్టు 15 రోజున మనకు స్వాతంత్ర్యం వచ్చిందన్న మాట, అందుకే జెండా వందనం చేస్తున్నాం అన్నమాట!

నాన్న :- మనదేశానికి స్వాతంత్ర్యం సులభంగా వచ్చింది. దాని కేసం ఎంతో మంది నాయకులు ఎన్నో సంవత్సరాలు పోరాటం సాగించారు.

మరళి :- ఎవరెవరు నాన్నా?

నాన్న :- మహాత్మాగాంధీ, చాచా నెహ్రూ, సరోజినీ నాయుడు, పటాభి సీతారామయ్య టంగుటూరి ప్రకాశం వంటులు లాంటి వాళ్ళు ఎందరో ఉన్నారు.

సరళ :- అందుకే ఇది మనకందరికీ గొప్ప పండుగ రోజు.

అభ్యాసం
ప్రశ్నలు :

1. మనదేశాన్ని ఇంగ్లీషువాళ్ళు ఎన్ని సంవత్సరాలు పాలించారు?
2. స్వాతంత్ర్యం కోసం పోరాటంచేసిన నాయకులెవరు?
3. మనకు స్వాతంత్రం ఎప్పుడు వచ్చింది?
4. మీ బడిలో ఆగస్టు 15 పండుగ ఎలా జరుపుకుంటారో మీ మాటల్లో చెప్పండి.

కింది పదాలు పఠించి, రాయండి.

ఇంగ్లీషువాళ్ళు, స్వాతంత్ర్యం, పటాభి సీతారామయ్య, మహాత్మాగాంధీ, నెహ్రూ, సంవత్సరం, ప్రకాశం వంటులు

కింది జాతీయ పండుగలను గమనించండి.

ఆగస్టు 15	:	స్వాతంత్ర్యదినోత్సవం
సెప్టెంబర్ 5	:	ఉపాధ్యాయ దినోత్సవం
అక్టోబర్ 2	:	గాంధీ జయంతి
నవంబర్ 14	:	బాలల దినోత్సవం
జనవరి 26	:	గణతంత్ర దినోత్సవం

స్వాతంత్ర్యం కోసం పోరాడిన నాయకుల చిత్రాలు / బొమ్మలు సేకరించండి. వారిని గురించిన పాటలు పాడండి.

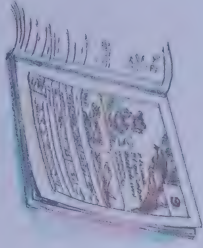
ఉపాధ్యాయులకు సూచనలు:

కోల్పి జెండా వందనం గీతాలు నేర్పండి. వాటిని లయబద్ధంగా పాడించండి.

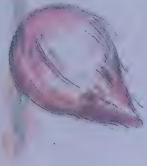
ఆగస్టు 15 సంభాషణను - నాటకరూపం చేయించండి.

పొడుపు కథలు

జెల్లని పొలంలో
నల్లని విత్తనాలు
చేత్త వల్లతారు
నేడతో నీరుతారు

చెయ్యని కుండ
పొయ్యని నీళ్లు
వెయ్యని సున్నం
తియ్యగ ఉండు

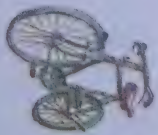

చిటారు కొమ్మన
మిఠాయి పొటం
పటాలమెచ్చుడు
పక్కనే ఉండు

అయ్య అంటే కలవపు
అమ్మ అంటే కలుస్తాయి

ఇంటింత బండి ఇసవట్టు బండి
లోక్తే నా బండి ఏ రైల్వే లోనుండు, తుంటి

పల్లెంలో పక్షి - ముక్కుకు ముత్యం
తోకతో నీరు తాగుతుంది

ముక్కుమీది కెక్కు - ముందరి చెవులు నొక్కు
టక్కు నిక్కుల పొక్కు - జారిందంటే పుటుక్కు

భూమాతకు ముద్దు బిడ్డ - ఆకాశపు జాన్నగర్
రాత్రివేళ రాచరికం - సగలయితే పేదరికం

అబ్బాసం వేదిక:

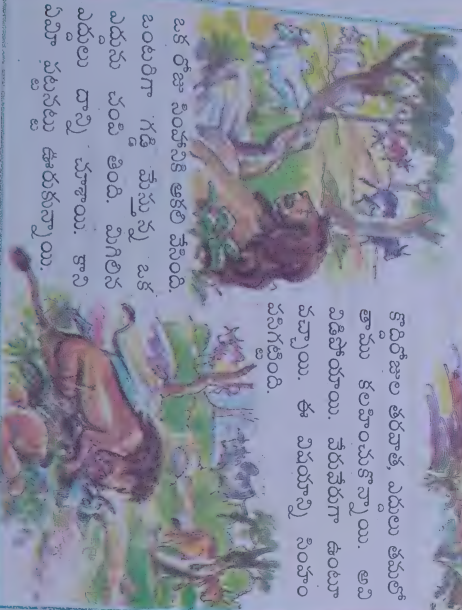
పొడుపు కథలను మరికొన్నింటిని సేకరించి, జట్టలో వేయించి సమాధానాలు
వెల్పించాలి.

32 బకమత్స్యం

ఒక అడవిలో నాలుగు ఎద్దులు ఉండేవి. అవి కలిసి మెలసి ఉండేవి. ఒక సారి ఒక సింహం ఒక ఎద్దును చంపబోయింది. వెంటనే నాలుగు ఎద్దులు కలిసి ఒకేసారి సింహాన్ని ఎదిరించాయి. సింహం పారిపోయింది. వాటిని బకమత్స్యమే కాపాడింది.

కొద్దిరోజుల తరువాత, ఎద్దులు తమలో తాము కలహించుకొన్నాయి. అవి విడిపోయాయి. వేరువేరుగా ఉంటూ వచ్చాయి. ఈ విషయాన్ని సింహం వసిగట్టింది.

ఒక రోజు సింహానికి ఆకలి వేసింది. ఒంటరిగా గడ్డి మేస్తున్న ఒక ఎద్దును చంపి తింది. మిగిలిన ఎద్దులు దాన్ని చూశాయి. కాని ఏమీ ఫటనటటు ఉరుకున్నాయి.

ఇలా ఆ సింహం ఒక్కొక్క ఎద్దునే చంపి తింది. ఎద్దుల మధ్య బకమత్స్యం లేకపోవడం వల్లనే ఇలా జరిగింది. అవి ప్రాణాలు పోగొట్టుకున్నాయి.

బకమత్స్యమే బలం

అభ్యాసం :

1. కథలోని బొమ్మలను చూడండి. కథను సొంతమాటల్లో చెప్పండి.
2. ఈ కథవల్ల మారేవి తెలుసుకొన్నారు ?
3. మీకు తెలిసిన ఇలాంటి కథలను చెప్పండి.
4. కింది కథావాక్యాలను వరుసలో పెట్టండి.

సింహం ఒక ఎద్దును చంపి తింది.
అడవిలో నాలుగు ఎద్దులు ఉండేవి.
నాలుగు ఎద్దులు కలిసి సింహాన్ని ఎదిరించాయి.
ఎద్దులు తమలోతాము పోట్లాడుకున్నాయి.
సింహం మిగిలిన ఎద్దులను చంపి తింది.
ఎద్దులు బకమత్స్యం లేకపోవడంవల్ల చనిపోయాయి.

5. తోడుగులు, ముసుగులు ధరించి ఈ కథను ఆభినయించాలి.
6. సింహం గురించి ఐదు వాక్యాలు రాయాలి.

33

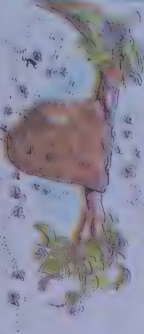
మనకోసం (గేయం)

అందాలోలోకే జాబిలి
వెన్నెల చిందును మనకోసం

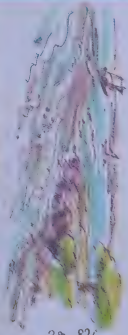
కొమ్మలదాగిన కోయిలలూ
కమ్మగ పాడును మనకోసం

రబ్బమ్మని ఎగిరే తేనెటీగలు
తేనెలు కూర్చును మనకోసం

కమ్మకు వచ్చే కారుమబ్బులు
పానలనిచ్చును మనకోసం

పొంగుతు పారే నదులన్నీ
నీటిని ఇచ్చును మనకోసం

పచ్చపచ్చని తరులన్నీ
ఫలాలు ఇచ్చును మనకోసం

అందుకే పరులకు సాయం చేసి,
పరోపకారిగ నిలవాలి

అభ్యాసం :

1. ఈ గీతాన్ని రాగంతో పాడండి.
2. జాబిలి మనకోసం ఏం చేస్తుంది?
3. చెట్టుమనకు ఏమి ఇస్తాయి ?
4. కొన్ని పండ్ల బొమ్మలను వేయండి. వాటి పేర్లు రాయండి.
5. పరిసరాలనుంచి మనక ఉపయోగించుకొనే కొన్ని పచ్చి ఫల పేర్లు రాయాలి.

అది ఒక తండ్రా, ఆ తండ్రాలో అందరూ పొలంపనులు చేసుకుంటారు. అది చేసేవి కాలం. ఒక రోజు ఎప్పుటిలాగ అందరూ పొలాలకు వెళ్ళారు. వడగాలులు బాగా పీస్తే వ్నాయి. ఎక్కడో నిప్పురవ్వ మండింది. అంతే. తండ్రాలోని గుడిసెలు అంటుకున్నాయి. గుడిసెలో మిగిలిన వారంతా భయంతో బయటకు వచ్చారు.

లచ్చిమి గుడిసెమందు తొక్కుడు బిళ్ళ ఆడుకుంటూ ఉంది. మంటలకు వారి గుడిసె కూడా అంటుకుంది. లచ్చిమి మంటలు చూసి భయపడింది. ఉయ్యోలో ఉన్న తమ్ముడు సోమా గుర్తుకు వచ్చాడు. గుడిసెలోకి పరుగెత్తబోయింది. లచ్చిమిని లోపలికి వెళ్ళవద్దని అక్కడ ఉన్న జనం అన్నారు. కాని లచ్చిమి వినలేదు. గుడిసె ఒక వైపు

కాలి కూలింది. లచ్చిమి భయపడకుండా లోపలికి వెళ్ళింది. పొలంపనులు ఎత్తుకొని బయటికి వచ్చింది. ఆ పరుగులో లచ్చిమి పరికిణికి వెళ్ళి అంటుకుంది. అక్కడి జనం పరికిణికి అంటుకున్న మంటను అర్చేశారు. ప్రాణాలకు తెగించి లచ్చిమి సోమాను కాపాడింది. ఇంకాస్త అలెస్సొమైతే సోమా మంటలో చిక్కుకు పోయేవాడు. లచ్చిమి సాహసాన్ని అందరూ మెచ్చుకున్నారు.

అభాసం :

ఈ కింది వాక్యాలను పదన క్రమంలో పెట్టాలి.

లచ్చిమి భయపడకుండా లోపలికి వెళ్ళింది.

తండ్రాలోని గుడిసెలు అంటుకున్నాయి.

ప్రాణాలకు తెగించి సోమాను కాపాడింది.

లచ్చిమికి గుడిసెలో ఉయ్యోలో ఉన్న తన తమ్ముడు సోమా గుర్తుకు వచ్చాడు.

కింది ఖాళీలను నింపాలి.

1. లచ్చిమి తమ్ముడు

2. లచ్చిమి అందరూ మెచ్చుకున్నారు.

మీ స్నేహితుల పేర్లు రాయాలి.

35

గలగలమాటలు

గలగల గలగల స్వర్ణాబిర
 కలకల కలకల నవ్వులతో
 బిరబిర బిరబిర నడిచాము
 గలగల గలగల పోయాము
 డమడమ డమడమ వాగెను
 సుడివడి వడివడి గాలులు వీచెను
 పెళపెళ పెళపెళ ఉరుములు ఉరిమెను
 తళతళ తళతళ మెరుపులు మెరిసెను
 చిటపట చిటపట చినుకులు కురిసెను
 జలజల జలజల ఏరులు పారెను
 గుమగుమ గుమగుమ పూవులు విరిసెను
 వడివడి వడివడి పూలు కోసుకొని
 చకచక చకచక మాలలు కట్టి
 బిలబిల బిలబిల గుడికి చేయకొని
 దేవుని మెడలో దండలు వేసి
 దీవెనలిమ్మని మొక్కితిమి

అభ్యాసం :

గేయంలోని జంటమాటలు పలకాలి, రాయాలి.
 ఉదా - గలగల, కలకల మొ||

36

కలసి-మెలసి (చిత్రకథ)

అభ్యాసం :

- చిత్రాలను చూసి కథ చెప్పాలి.
- కథాగేయాన్ని పాడాలి.
- "అనునగా చెప్పెను" (ఈ గేయము ఉపాధ్యాయుడు పోడింగులు, మునుగులు ధరించి కథను అభినయించాలి.
- కందిచిత్రాలు చూసి వక్షల పేర్లు, బంటువుల పేర్లు విడిగా రాయాలి.

37 రాష్ట్ర చిహ్నాలు

అభ్యాసం:

- "మా తెలుగు తల్లికి మల్లెపూదండ....." గీతాన్ని పిలుచుకొని కంఠస్థం చేయించి పాడించాలి.
- రాష్ట్ర చిహ్నాలను సేకరింపజేయాలి. వాటిని తరగతి గదిలో ప్రదర్శింపజేయాలి.

38 జాతీయ చిహ్నాలు

అభ్యాసం :

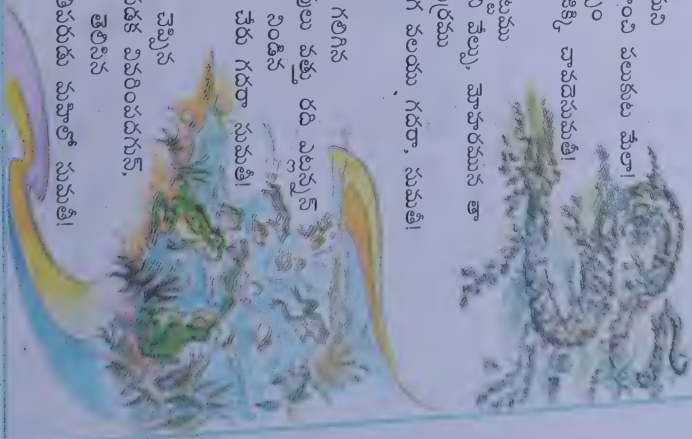
- జాతీయజెండా, జాతీయ పువ్వు చిత్రాలు గీయాలి.
- నేనుంటిని గురించి, పులిని గురించి మాట్లాడించాలి; అభినయించ జేయాలి.
- జాతీయగీతం పాడాలి.

66

39 సుభాషిత రత్నాలు

(కంఠస్థం చేయవలసినవి)

1. బలవంతుడ నాకేమని పలువురతో నిగొడించి పలుకుట మేలా! బలవంతమైన సర్పం చలిపిమల చేత జిక్కి చావదెనుమతి!
2. అక్కరకురాని మట్లము మ్రొక్కిన వదలొని వేల్పు మోహరమున తా నెక్కిన పారని గుర్రము గ్రక్కన విడువంగ వలయు గదరా, సుమతీ!
3. ఎప్పుడు సంపద గలిగిన అప్పుడు బంధువులు వత్తు రది ఎట్లన్నె తెప్పలుగ చారువు నిండిన కప్పులు పదివేలు చేరు గదరా సుమతీ!
4. వినదగు నెవ్వరు చెప్పిన వినినంతవె నేగవడక వివరించదగన్, కని కల్గ నిజము తెలిసిన మనుజుడెసో నీతిపరుడు మహిలో సుమతీ!

67

ABP 2008-09

పల్లెటూరునుండి
వచ్చేవాడు.
అప్పుడు అతని

శ్రీకృష్ణుడు భద్రలోన,
పాదాల వాడేసి
వందమి;
కుటుంబము
యగజాల!

అక్షరంబు నలయు కట్టి జీవనులకు
నక్షరంబు జీవో కిచ్చుననుచు
అక్షరంబు తప్పి రక్షించు గావున
నక్షరంబు లోక రక్షణంబు.

అర్చ
అలవాటు
అక్క

$\frac{1}{2} \times \frac{1}{2} = \frac{1}{4}$

అదేం అదర్నం

అవకారం అదుకోవడం

[illegible]

అశ్వమేధం
అక్షరం

3000
3000

4

తాపకారం
తాపకారమును

[illegible]

తూర్పు	పంచతి
తెచ్చెర	పచ్చిరు
తడుగు	పర్వతం
తార	సక్కినక్కి
త	సవడి
	సవెత్తి
	సమి
	నక్షత్రాలు
దగ్గారు	నాయకులు
దచ్చులం	నిర్మయం
దచ్చు	నిర్మలం
దళిమ	సమస్తపుష్ప
దక్షణం	సుబ్బు
ద్వాదశి	వెమలి
తక్కులు	వెయ్య
తీర్థం	వేదం
తీవన	నైరుతి
తీర్థం	నైరుతి
దుప్పి	పటా
దువ్వెన	పడమర
దుప్తులు	పంచమి
దేవత	పచ్చిక
దేశం	పట్నం
ధ	పట్నం
ధవెత్తి	పటాలం
ధనుస్సు	పండగ
ధీరుడు	పత్తి
ధూళి	పద్మం

పెరడు	బుజ్జెపాన	మబ్బులు
పెళిపెళ	బెణ్ణిక	మర్కటం
పెరి	బెణ్ణం	మల్లెపాద
పెరిరికం	బొగ్గు	మోటుం
పొడలు	బొజ్జ	మోరకం
పొడుం	బొమ్మ	మిశాయి
పొడుం	బొమ్మిల్లు	ముక్కర
పొడలు		ముఖం
పొయ్యి		ముంగిట
పొప్పకాట్ట		ముగ్గు
పొరటం		ముచ్చెట
పొర్రు		ముక్కం
		ముద్ర
		మూలలు
		మూరుడు
		మృగం
		మృదంగం
		మేఘం
		మేదరి
		మేలు
		మొగ్గ
		మోత
		మోపు
		య
		యజ్ఞం
		యోనన

ర	రబ్బరు రక్షి రవ్వలహారం	వాఙ్మయం వాడుకలు వాక్యశ్రేణి వాయవ్యం విజ్ఞాన విత్తనం విదయ విద్య వెస్ట్‌డ్రాంగ్ వెన్నెల వెల్ వెలుగు వెలుతురు వేటన వేణువు వేళ వేదవతనం వైశాఖం	స సగ్గుడియ్యం సజ్జ సంవేదం స్వతంత్రం సందడి సప్తమి సప్తస్వరాలు సబ్బు సముద్రం సరస్సు సర్పం సంవత్సరం సామర్థ్యం సాయంత్రం సాహసం సంగారం సచ్చి
చ	చెక్క చేరాజు రాయలు	శంఖం శ్రావణం శిరస్సు శుక్లవక్షం శుభ్రం	హ హిమవంతి హుత్తి హుర్గుడు హాగసు హద్వివారం హారు
జ	జడగాలి జడిగా జండనం జయపు జరం జరిగిడి జడం జన్మం	జ	

తెలుగు భారతి

రెండవ తరగతి వాచకం

Published by:

Arkbird Publications
#5-9-802, Rosary Convent Lane,
Gunbounry, Hyderabad - 500 001
on behalf of A.P. Govt. Text
Book Press, Hyderabad.
Price Rs. : 12.50

